

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

389.6

Szerző:

Cím: A költségvetés vitája.

Hely

Idő

„1918”

Személy

Forrás: Bpesti hírlap

Bp.

1918 I-8.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Olc)

A költségvetés vitája.

A pénzügyi bizottság mai ülésén tárgyalta le a főváros 1916-iki költségvetését. Azok, a kik a költségvetéshez hozzászóltak, valamennyien azt találgatták, miképpen lehetne rendbehozni a háztartást s eltüntetni a deficitet, a mely a háboru végén talán már ötven millió koronára fog növekedni. Az ötletek és gondolatok, a melyek a tárgyalás során felvetődtek, mind kapcsolatosak az állami, illetve a kormány közbelépésével, a mely nélkül el sem lehet képzelni a háztartás rendbehozását. *Bárczy István* dr. polgármester hosszabb beszédben foglalkozott a költségvetéssel s megállapította, hogy a mint a deficit keletkezését országos okokra lehet visszavezetni, éppen ugy csak országos intézkedéssel lehet segíteni a bajon. Részletesen kimutatta, hogy a balkánj háboru óta alig fejlődtek a főváros jövedelmei, azonkívül az általános adórendszert is mint olyant jelölte meg, a mely meggátolta a főváros jövedelmeinek természetes szaporodását. A bevételek e csökkenésével, illetve lassu fejlődésével szemben olyan nagy kiadások állanak, a melyek föltétlenül szükségesek és vele járnak a város növekedésével. Hogy mindezekon miképpen lehet segíteni, az a háboru utánj jövő problémája. A bizottság egyébként elfogadta a költségvetést.

A bizottság ülésének elnöke *Bódy Tivadar* dr. alpolgármester, előadója pedig *Muzsikó István* tanácsjegyző volt. Az elnök üdvözölte a bizottság új tagjait, *Hübös Ivánt*, *Horváth A. Jánost* és *Incze Pált*, majd bejelentette, hogy a költségvetést a kiküldött albizottság letárgyalta s pártolón terjeszti a bizottság plénuma elé.

Havass Rezső dr. szerint világháboru közepette bajos pénzügyi programot megállapítani. A deficit 19 és fél millió, a mi nagy összeg, de örvendhetünk, ha a háboru után csak 50 millió lesz. A költségve-

tésnek 1912-ben még fölöslege volt s a hanyatlás a balkáni háboruval kezdődik. A kormánynak volna kötelessége, hogy a deficitet eltüntesse, mert a főváros negyven év alatt több mint 120 milliót költött közigazgatásra az állam helyett. Vegyen föl a város kölcsönt s ennek amortizációját fizesse az állam. A községi adót nem lehet emelni, új adóról pedig csak a telekértékemelkedés adójáról lehet beszélni. Még egy vádról akar megemlékezni, a mely az országgyűlésen hangzott el. A vád az, hogy a főváros gazdasági kisugárzása egyenlő a nullával. A legteljesebb tárgyilagossággal, hivatalos adatokkal akar erre felelni. Ma az ország egyenes adójának 22 százalékát, a fogyasztás adójának 19 százalékát s a hadiadónak 55 százalékát a főváros fizeti. A főváros az állam helyett végzett közigazgatásra 40 év alatt a következőket költötte: rendőrségre 41 milliót, katonai kiadásra 20 milliót, anyakönyvre 4 milliót, adókezelésre 10 milliót, kórházra 13 milliót. Negyven év alatt közoktatásügyre 212 millió koronát költött a főváros s ezzel szemben mindössze másfél millió államsegítséget kapott! Bátran azt lehet mondani, hogy ha a főváros mindezeket a saját céljaira fordította volna, ma a legkedvezőbbben állana a főváros pénzügye. Megemlíti még, hogy a fertőtlenítő intézet vidéken is tart főkokat s ez néhány alkalmazottnak már az életébe került. Más országban a fővárosok császárok és királyok támogatásával nőttek nagyra, itt pedig negyven év alatt német ajku provinciális városokból hatalmas és magyar főváros keletkezett a saját erejéből. A költségvetést elfogadják. (Éljenés.)

Feleki Béla dr. a deficit eltüntetésére olyan megoldást is elképzel, a mely évekre fölosztja a deficitet s ugy törleszti. A háboru azonban sok bajt pattantott ki. A jövedelem nem áll arányban a kiadással s ezért új jövedelmi forrást kell keresni. A pótdadót nem lehet emelni. Ha 15 százalékkal emelnék, mindössze nyolcadfél millió új bevétel kapnának, a mi nem elég. Igazságos jövedelmi adó kell, a mely progresszív legyen és létminimummal kapcsolatos. Ezt mint önálló városi adót képzeli, ugy hogy a pótdadót meg lehetne szüntetni. Elhatá-

rozhatnák még a telekadót is, a mely ötmillió koronát jelentene, azonkívül az örökösödés városi adóját, valamint az átruházás illetékét. Így bőségesen födőzni lehetne a kiadást és rendbejőnne a főváros háztartása. Figyelmeztet még az üzemek produktívabb kihasználására, valamint arra, hogy a háboru után az állam új adórendszerre fog áttérni, a mikor is a fővárosnak nem szabad elszalasztania az alkalmat. A költségvetéshez hozzájárul.

Szilágyi Károly rámutatott az adórendszer aránytalanságára. Ő a földadó és házadó között levő aránytalanság megszüntetésében látná a baj orvoslását. Föl kellene kérni a kormányt, hogy a házadó tíz százalékon fölüli levő részét — a mi 6,750.000 koronát tesz ki — engedje át a fővárosnak. Az állam ezért bő kárpótlást találhatna a részvénytársaságok

adójánál, a hol a cimletek adómentesek. *Szekula Gyula* szintén ezen a véleményen van, de nem sok reményi fűz hozzá, mert Magyarország néhány nagy pénzintézet uralma alatt van. A legnagyobb takarékoskosságot ajánlja az adminisztrációnál. *Székelty Ferenc* rámutat arra, hogy a külföldi kölcsönök törlesztésénél előálló diszázsió milyen terhet ró a fővárosra. Kétségtelen, hogy az állam a háboru után megváltoztatja az adórendszert s ezért fölhívja a pénzügyi osztályt, hogy már most készítsen előmunkálatot.

Bárczy István dr. polgármester legelőbb is arra a vádra tett megjegyzést, melyet *Serényi Béla* gróf hangoztatott a képviselőházban. A gróf azt akarta mondani, hogy a fővárosnak az a baja, hogy gazdaságilag elhanyagolt területen van, vagy — a hogy ő mondotta — a göbi sivatag közepén áll. Erre az a megjegyzése, hogy ezen első sorban *Serényi gróf* segíthetett volna földművelésügyi miniszter korában. A mi a deficitet illeti, tényleg kívánatos az adminisztrációs kiadás csökkentése s már ott is tartottak, hogy e kérdés megoldására pályadíjat tűzzenek ki. A deficit nem krónikus, mert csak másodsor fordult elő. Sajnos, a háboru kezd krónikus lenni, de remélhetjük, hogy a háboru elmúltával visszatérnek a rendes viszonyok. Hogy ilven nagy háztartásban

honnán ered a deficit, rém lehet pontosan megállapítani. Lényegileg a háboru az oka. A legrégebb okok egyike az állami és városi adórendszer hibája. Az adórendszer nálunk nem is rendszer, hanem inkább rendszertelenség. Az alaphiba az, hogy az állam lefoglalta magának a hozadék- és ingatlanadót s a városnak csak pótlékot juttat. Másik baj hogy az állam pénzügyeinek rendezése mindig a városok rovására történt. Nem hiszi, hogy az állam ma abban a helyzetben volna, hogy a városnak pénzt engedjen át, kéri tehát, hogy az erre vonatkozó indítványt mellőzzék. Egy kisebb kimutatást készített, a mely 1905 óta föltünteti a bevétel és kiadás változásait. Azokat a kiadásokat, a melyek kétszeresre emelkedtek, összehasonlította a bevételekkel s itt igen nagy különbségeket talált. A bevételek legtöbbször nem kétszereződtek meg, sőt csökkentek is. Nagy az emelkedés a nyugdíjaknál, a kölcsönök törlesztésénél, a városi vasut részvényeinél. Az iskolák építésére 38 milliót költöttek, ez is hozzájárul a hiányhoz. Kórházra 750.000 koronával többet adtak ki, mint a mennyi a bevétel kétszerese 1905 óta. Több ilyen példa felsorolása után megállapítja, hogy helytelen az az állítás, mintha a hiány a beruházások túltengéséből eredt volna. A mi a bevételt illeti, az a baj, hogy az adóserű bevételek nem emelkedtek a kellő mértékben. A visszaesés a Balkán-háboru idejére esik. A községi pótdadónak 21—22 milliónak kellene lenni s ma csak 16 és fél millió. A házbérkraicár 9—10 millió helyett 7 millió.

A városi vámnak 8 milliónak kellene lenni s ma 4.800.000 korona. A telekátírás díja 3 millió helyett 1.200.000 korona. Így ez a hiány már maga 15 millió. Csuda-e, hogy ilyen körülmények között deficit var? A csuda inkább az, hogy a főváros anynyira bírta ezt a nehéz időt s ezt első sorban az üzemeknek lehet köszönni. A bajok országos okokra vezethetők vissza s azokat csakis országos eszközökkel lehet szanálni. A mai idő nem alkalmas arra, hogy a deficit fődözésével foglalkozzanak, azt azonban helyesli, hogy a segítség ma *intézményes* legyen.

A bizottság ezután általánosságban és részleteiben hozzájárult a költségvetéshez. Elfogadták még az állattkert költségvetését is, valamint a pénzügyi osztálynak amaz előterjesztését is, hogy az élelmező akció céljára 22 millió korona *felújítászámlakölcsönt* vegyenek föl. A szükséges pénzt eddig ugyanis a kölcsömpénzekből adták, most azonban erre magának a fővárosnak van szüksége, ilyenformán gondoskodni kell a fődözetről.